

Q. D. B. V.
DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS,
DE

NECESSARIA IUDICIS

AD VLTIMUM VSQVE

EXECUTIONIS CRIMINALIS

ACTVM PRAESENTIA

QVAM,

SVFFRAGANTE MAGNIFICO ICTORVM
ORDINE,

SVB PRAESIDIO,

DN. ERN. IO. FRIED. *Manzeln,*

SEREN. DVCIS REGN. MEGAT.

CONSILIARII CANC. ET CONSIST. GRAVISSIMI, ITEMQVE

PAND. PROF. P. O. FAMIGERATISSIMI, TOTIVS ACAD.

ET AMPL. FACVLT. IVRID. SEN. VENERANDI ET AD H. A.

DECANI SPECTABILISSIMI, STVDIORVM SVORVM

PROMOTORIS MAXIME COLENDI,

PRO LICENTIA

SVMVM IN VTROQVE IVRE

GRADVM CAPESSENDI,

ANNO MDCCLIX. DIE XXX. AVGVST.

H. L. Q. C.

IN AVDITORIO CELEBERRIMAE AD VARNVM
ACADEMIAE,

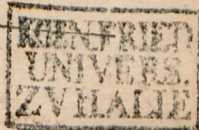
PVBlice DEFENDET

IOH. FRIEDER. TADDEL,

ROSTOCHIENSIS.

ROSTOCHII,

LITTERIS ADLERIANIS.

1001

1759, 7.

13

PER-ILLVSTRI DOMINO,
DOMINO
CHRISTIANO LVDOVICO
TADDEL,

SERENISSIMI MEGAPOLENSIVM
PRINCIPIS REGNANTIS,
CANCELLARIAE IVSTITIAE,
^{AC}
CONSISTORII SIMVL PER TRIENNIVM
DIRECTORI GRAVISSIMO,

NEC NON
EXCELLENTISSIMO ATQVE CONSVL-
TISSIMO DOMINO,
DOMINO
IOACHIMO FRIDERICO
TADDEL,

STATVVM PROVINCIALIVM
MECKLENBVRGICORVM
SYNDICO PRIMARIO ET DOCTORI IVRIS
LONGE MERITISSIMO,

DOMINIS PATRVIS, AC MAECE-
NATIBVS SVIS
AD TVMVLVM VSQVE DEVENERANDIS,

HOC,
QVIDQVID EST, LABORIS ACADEMICI,
OBSEQUII CAUSA, ET PRISCA OFFICII FIDE,

D. D. D.

SIMVL ETIAM, VT QVALECVNQVE PRAE-
SENS GRATISSIMI, OB PLVRIMA IN
SE COLLATA BENEFICIA,

DOCUMENTVM ANIMI,
PROPITIIS MENTIBVS ACCIPIANT, SIBIQVE
NVNQVAM NON FAVERE VELINT,

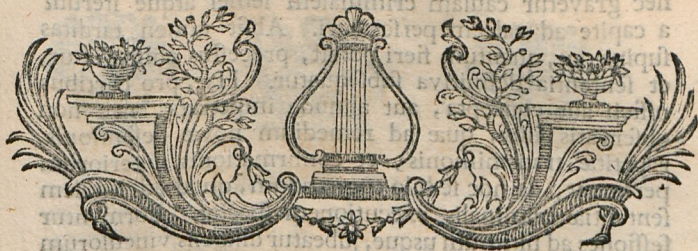
QVA OPORTET PIETATE,

VNA CVM OMNIGENAE FELICITATIS
VOTO,

ETIAM ATQVE ETIAM ROGAT,

ILLORVM NOMINVM

OBSEQUIOSISSIMVS CVLTOR
IOH. FRIED. TADDEL.

I N G R E S S V S.

Praecipuum in officio iudicis est causarum exacta
 cognitio, et ad ordinem a legibus praescriptum
 curata discussio. Quam maxime autem in
 foro criminali strictissima delictorum inqui-
 sitione, eaque gravissima opus, antequam
 poenarum habeatur ratio, ne inde damnum emergat irre-
 parabile. Quod idem et aequè Imperator, *art. 150. C. C.*
 graphice disponit, verbis: *Zu grossen Sachen, als zwi-*
schen dem gemeinen Nutzen und der Menschen Blut
zu richten, gehört grosser ernstlicher Fleiß, und der-
selbe soll auch angewendet werden. Add. B. MÜLLERI
Disp. de festin. jud. illicita; ne, cum censura superiorum,
 de qua *vid. doctrina de crimine Syndicatus*, iudex se privatae
 satisfactionis periculo exponat, *art. 20. et 61. C. C.*
 Circumspectissime igitur procedat, in delictis capitalibus
T T A
nec

nec gravetur causam criminalem semel atque iterum a capite ad calcem perscrutari. Absit tamen tarditas supina, ut, quantum fieri potest, processus abbrevietur, et sententia definitiva subsequatur. Hac, pro partibus officii aut concepta, aut aliunde impetrata, nec non observatis illis, quæ ad remedium novæ defensionis, repetitæ transmissionis, et confirmationis superiorum pertinent, de hoc sedulo cogitandum, quod ad legalem sententiæ criminalis executionem spectat. Formentur sessiones ad ultimum usque, jubeatur diligens vinculorum inspectio, adhibeatur sufficiens custodum numerus, ne inquisitus cum ludibrio publico se abripiat repente. Adducatur reus, qui formatis articulis brevibus et succinctis respondeat. (De casu revocationis in hoc examine solemnni infra dicendi locus erit.) Fiat protocollum urgichtæ, nec quidquam negligatur de cæteris loci cujusvis solemnibus. Facta tandem publicatione sententiæ criminalis, detur actui finis. Ast enim vero non in totum dissolvatur iudicium, ita, ut singuli domum revertantur. Causæ gravitas id omnino habet, ut iudicii Præses pariter ac Secretarius comites existant, ad executionis locum, nec pedes removeant prius, quam omnia plane pleneque sint expedita. Quod ultimum est in themate dissertationis. Fave L. B. huic instituto, sique irreperint incongrua, bonum age virum, et cuncta in meliorem partem interpretare. Deus vero adsit coeptis illaque felicissimo beet eventu.

TRA-

TRACTATIO.

§. I.

Sic in eo jam vertetur opera, ut, quid præsidii ad dictum argumentum adferre queam, experiar. Quod facturo mihi in proclivi est probare, quod necessitas illa præsentiae iudicis ad ultima executionis usque, non demum ab impositione et lege superioris, sed ex ipsa variorum casuum contingentia, proveniat. Proxime innititur Nemese Carolina, cujus proinde tenor primo omnium loco proferendus. Ita vero artic. 96.

Fundamentum.

„Soll der Richter den Armen dem Nachrichten befehlen, und bey seinem Eyd gebiethen, die gegeben Urtheil getreulich, zu vollziehen, damit vom Gericht aufstehen, und darob, halten, damit der Nachrichten die gesprochen Urtheil mit guter Gewahrsam und Sicherheit vollziehen möge, add. artic. seq.: So der Nachrichten den Armen auf die Nichtstatt bringet, soll der Richter öffentlich gebiethen, dem Nachrichten keinerlei Verhinderung zu thun, auch ob, ihm mistung nicht Hand anzulegen. Denique artic. 98: Wann dann der Nachrichten fragt, ob er recht gericht habe, so soll derselbig Richter ungefährlich auf diese Meynung, antworten:“

Quis est qui non perspicat, quod Imperator iudicis præsentiam ad extrema usque necessariam reputer, eamque tum ipsius perimendi causa, tum etiam pro ipso iudicis officio explendo, constituerit prudenter.

§. II.

Quibus fun lamenti loco positis, instituti ratio iam postulat, ut sequentibus simul etiam necessitatem

Casus revocatio- nis,

hanc ex varietate casuum, sæpenumero emergentium, exponam. Non unum est, post sententiæ publicationem, ad ultimum usque executionis actum, contingens, quod arbitrum exposcit in arena. Quapropter nullus dubito, quin, distincta singulorum mentione facta, quæstionibus in hanc causam venientibus, una cum decisionibus opportuna vindicem loca. Fac ergo, inquisitum, confessionem suam in iudicio solemnî, vel cum inde deducitur, vel in ipso loco supplicii et mortis subeundæ momento, revocare. Hic utique præste sit iudex. Vox legis Carolinæ *artic. 91.* ita habet: Soll der Richter die = Schöpffen = fragen, ob sie die verlesene Urzicht gehöret haben? und so sie ja dazu sagen, so soll der Richter in alwegem bey den Rechtsverständigen = Raths pflegen,

Non ab una parte stant interpretes. CARPZOV. *Pr. Crim. Q. 126. n. 65.* tradit: *est Imperator nil certi deciderat, attamen illius mentem haud aliam fuisse, quam ut depositioni Scabinorum iurata fides habenda, reusque sit condemnandus.* Verum curatiores non faciunt cum illo, quod verba: Bey den Rechtsverständigen Raths pflegen, — satis superque innuant executionis dilationem. Vid. KAYSER *Pr. Crim. Cap. X. §. 9. IVD. Crim. Proc. Cap. X. §. 17.* KRESS aliique ad art. cit. BRUNNEM. *Pr. inq. Cap. X. n. 22.* Quorum quidem sententiæ legi maxime conformi suffragor. Solemnis illa Scabinorum interrogatio non amplius est in usu, nec opus cautela, quam vulgo commendant, ut ratificationis actui Notarius cum testibus interfit, ac desuper solemne conficiat instrumentum. vid. HOMMEL *diff. de ratificatione confessionis, §. 18.* Ad probandam confessionem plane sufficit fides judicialis. BERGER *jurispr. crim. Quæst. 8. pag. 256. et 58.* WERNH. *select. obs. P. 3. observ. 148.* Cardo rei totius vertitur in hoc, ut collegium quoddam iudicum de validitate revocationis cognoscat; ideo

ideoque non potest non executio suspendi, reusque in custodiam reduci. Inquiratur in causas abnegationis, quibus cognitis atque perspectis, acta Ictorum judicio submitienda sunt, eorumque consilium de futuro simili implorandum. Quo demum facto secundum subsequenti sententiæ tenorem procedatur.

§. III.

Caeterum, quamvis verba *art. 91. C. C. in allwegen* *Continua-*
 iudices tantum non omnes obligare videantur, ut *tio.*
 transmittant ad extraneos acta. Distinguo tamen inter
 Dicasteria Principum, majorum civitatum Magistratus,
 et inter Senatum oppidanum ac nobilium iustitios.
 Voluntatis esse transmissionem, qua collegia illustria
 et civitates imperiales, restem habeo Domin. KRESS.
ad art. 28. §. 1. n. 1. it. BRVNN. Cap. 8. n. 20. Conf. 108.
n. 20. Cessat enim legis ratio. De crassa iudiciorum
 criminalium ignorantia ipse Imperator passim queritur,
art. 18. 73. 150. etc. ideoque non potuit non iudices
 ad Ictorum collegia ablegare. Constituto autem iudicio
 probis, iurum peritis viris atque doctis, lex quoque
 transmissionis cessat. Et quis est, quem fugiat, Prin-
 cipum collegia iustitiæ instructa esse viris sat magnæ
 famæ et eruditionis, pariter ac majorum civitatum
 magistratum tenere Consules ac Senatores, qui cum
 notitia legum dextram earum faciunt applicationem.
 Primam igitur et secundam, facta revocatione, senten-
 tiam definitivam jure suo concipiunt. Qua Cancellaria
 Duc. Meckl. hoc ipsum disponit, *Ordinatio de 1659.*
P. 2. Tit. 44. §. 4. segq. Quando facultatem transmit-
 tendi acta crimin. ad specialem Serenissimi dispensa-
 tionem restringit. Senatus tandem oppidanus, nobilium
 iustitios sanctione Carolina obligantur ad
 extraneos confugere, indeque consilium perere. Vid.
 BERG. *El. crim. P. II, obs. 27. it. Pactio hereditaria Meg.*
de 1755. S. 425.

A 3

§. IV.

§. IV.

*De iterata
revoca-
tione.*

Quid, si inquisitus post approbationem actorum et confirmatoriam denuo inficiatur, sique nulla nova et revocationis qualificatae argumenta profert? Vt vero hoc ipso ejus malitia evidenter dispalescit, ita etiam simpliciter tunc, et non attento innocentiae clamore novo, ad ultima erit pergendum. Definiunt hoc verba §. 36. *Disp. B. 1 Cti. Regiom. Io. AMSELLII* de eo, quod extremum judiciale actum et executionem sistit. *Non ignari sumus, tradit, omnibus iis, quæ condemnationem precedere, et ante illam ponderari debent, rite et exacte observatis, solam revocationem non posse legitime factam condemnationem retundere. Interim tamen, si revocatio sit qualificata, nec non verosimilibus et novis innocentiae argumentis firmata, arbitramur, quandoque justissimam ejus differendam adesse posse causam.*

§. V.

*De tertio
interveni-
ente.*

Uterius dicendi locus erit de tertio interveniente, qui actum executionis reclamatur, innocentiam moribundi demonstraturus. Cujus quidem generis memorabile exemplum illustris Dominus de BERGER in *Elect. jurispr. crim. Cap. 2. m. 4. §. 5.* ita refert: *Inquisitus ob sodomiam cum cane, einer englischen Doctere, ad penam ignis ducebatur: ut vero singulari Dei munere liberabatur. Cum enim Advocatus quidam cum cæteris spectatum exiret, actis tantisper introspectis, animadvertit, canem tempore exercitii facinoris, gravidam fuisse, quam ob rem animo suscipiendi defensionem rei publice protestatur, ne pœna in præsentem executionem mandaretur. Tum requisiti a defensore artis venatoriae periti consuerunt, pro conditione canis fieri non potuisse, ut crimen consummatum esse diceretur, quum canes, quæ uterum gestant, antequam peperint, - - - coitum non admittant. Effecit, ut fustigationi solummodo locus sit relictus. Conf. de LEYSER *Medic. Spec. § 89. n. 9.* Iam si ejus-*

ejusmodi reclamatio actus executionis hodie fiat, hem! quæso necessitatem præsentia judicis, ut emergente hoc singulari porrigat aures, modicum executionis interstitium et de vita hominis cunctationem, quæ nunquam longa, pensitans. Accedit, quod favor innocentia sit maximus, neminemque lateat, ad extrema usque defensionem non ab ipso inquisito solum, sed et a tertio urgeri posse. *KAYSER pr. crim. Cap. 7. §. 7. ZIEGL. dicast. concl. XXXI. num. 6.* Incumbit autem advocato, fundamentum defensionis allegare, vel de calumnia jurare, *BARTH. Hodog. fur. p. 973.*

S. VI.

Quandoquidem vero non suo ingenio inquisiti ^{*De revocatione, clerici in fluctu, facta.*} sed ab aliis, etiam clericis, inducti confessionem suam refellunt; Hinc est quod Imperator *art. 31. et 103 C. C.* tersè disponit: Jedoch so haben etliche der Beichtväter einen Mißbrauch, daß sie die Armen in der Beichte unterweisen, ihre Sage, so sie mit Wahrheit gethan haben, am letzten zu wiederrufen: das soll man bey den Beichtvätern, so weit es geseyn kan, fürkommen; it. Die Beichtväter der Uebelthäter sollen sie nicht weisen, was sie mit Wahrheit auf sich oder andere Personen bekant haben, wieder zu läugnen. Caveat sibi sacerdos abs ejusmodi suggestionibus, ne ipse periculum suspensionis vel remotionis ab officio incurrat. *RHET. disp. de misericordia intemp. Cap. 9. n. 80.* Licet vero in medium prolata indubitati juris sint, atramen possunt casus veræ innocentia provenire, in quibus nulla temporis aut loci differentia erit statuenda, quancumque innotescant. Et in his faciat sacerdos de consilio *B. Icti Dantis, WILLENE. in Sched. de officio min. eccles. erga condemn. ad mortem: Cap. 2. §. 4.* Vnde ratio colligendi: *Vbicunque minister ecclesie condemnatum habet curandum, quem confessum quidem criminis esse deprehendit, ac ex tædio*
vita,

vita, immanitate torture, aut alia de causa, interim revera innocentem, vel nocentem quidem ex alio crimine, non vero hoc, ob quod ad mortem condemnatus est, ibi officio suo congruit ut suggerat hæc sibi facenti, quid faciendum: Scilicet, admoneat eum, ne veritatem diutius occultet, sed eam iudici, cum omnibus circumstantiis, manifestet, et quare constans in confessione sua perseverare nequeat. CLASEN ad art. 31. C. G. MANZIVS ad artic. 103. Imo si sacerdos inquisitum ad hoc perducere nequeat, tunc ipse pro misero illo verba faciat, et causam ejus apud iudicem peragat. BRUNN. Pr. inq. Cap. X. n. 14. Neque jam adducta nullius sunt momenti, sed mente sedulo expendenda. Proinde etiam necessitatem præsentiae iudicis in executione confirmant. Quippe satis superque nos edocent exempla, quæ scilicet post OLDEKOP. *obs. crim.* impressa leguntur, quamplures olim delicta quidem confessi, postea tamen innocentes sunt reperti. Intueamur trigésimum secundum. Erat absque certitudine delicti in terris bremensibus tortus, N. N. et confessus, quod servum suum, qui tamen postea vivens deprehendebatur, occidisset, et refert OLDEKOP „cum ad locum supplicii deduceretur innocens, et „a pastore, ut veritatem libere profiteretur, admonitus fuisset, „respondit, servum non interfeci, at, quid juvat veritatem dicere, „interfeci eum, et ita ultima est passus.

S. VII.

De Con-
fessione
atrocioris
vel diversif
delicti.

Sequitur, ut etiam de hoc cogitemus, scilicet, in confessum venit atrocior delictum vel diversum, quam quod erat ante sententiam in actis. Est in stylo Collegiorum juridicorum, quando supersunt non confessa, apparentia tamen, addere in rationibus decidendi, wegen des anscheinlich auch von dem inquisito begangenen — — — wird der vorbereitende Beichtvater mit demselben amtspflichtig zu handeln haben. Quid juris itaque circa confessionem sponta-

spontaneam, vel ad sacerdotis interrogationem factam? Distinctione opus erit. Quod si enim inquisitus novum delictum sacerdoti sub rosa referat, tunc omnia doctrinae de sigillo confessionis committo. *Vid. BEIERI, aliorumque scripta specialia. Conf. CARPZ. I. Conf. L. 2. Tit. 18. Def. 25. BRVNN. pr. inq. Cap. 8. m. 2. n. 40.* Imo judici non licet de hoc esse inquisitori. *WILLENB. cit. l. C. 3. §. 8.* Quodsi autem reus crimen ita manifestat, ut simul etiam ad judicem deferatur, hujus omnino est differre executionem. *Vid. CARPZ. Pr. crim. Q. 137. n. 12.* Ulterior enim facti pervestigatio alia hucusque arcana in iuram forte proferre, ut et poenarum cumulatio, vel ob aggravantes circumstantias illarum exacerbatio, quae nondum exulavit a foris nostris, locum habere potest. Praeterea etiam inquisitus denuntiat interdum complices vel patrati alius delicti auctores, quo quidem casu non diversum erit statuendum, ob faciliorem probationem, facta confrontatione.

§. VIII.

Transeamus nunc ad illum, inter possibiles, casum, *De gravi-* qui in cit. diff. *Amseliana ex avra^{pl}ca* refertur. Femina *da femi-* nempe ad supplicium fere deducta, proclamat, se esse *na.* gravidam. Identitas rationis, quae indifferenter in omni partu obtinet, non sinit distinguere inter concubitum licitum vel illicitum, nec inter matrem partui proximam, vel quae concepit modo, cujuscunque sit conditionis. *CARPZ. Pr. crim. qu. 118. n. 54. BRVNN. Pr. inq. Cap. 8. m. 5. n. 29.* Ideoque latae tunc temporis sententiae accedo, quod scilicet differenda sit executio, donec exploratam habeat iudex veritatem, et mulier vel per principia demonstrata, *vid. CARPZ. Q. 137. n. 24.* erroris et calumniae suae possit convinci, vel si constari de graviditate, ad tempus editionis partus servari, Quo excluso tamen, non praecise sex hebdomades

mades erunt largiendæ, nisi vicaria lactatio deficiat. vid. RICHTER. *Dec. 8. n. 7.* In non ultimis, corporis tamen afflictivis, poenis, idem erit statuendum, ne abortus fiat. CARPZ. *cit. loc. n. 21.* Evolvantur in genere l. 3. *D. de pen. l. 18. ff. de statu hom. nec non Disp. LEYSERI de favore, qui prægnantibus et puerperis vulgo tribuitur.* Meum erat, necessitatem præsentis judicis, in executione criminali, qua hunc passum, brevibus monstrasse.

§. IX.

Timor tumultus.

Quodsi ejusmodi tempora incidant, et res ita sint desperatæ, ut judicia ordinaria respuant, prudentis omnino judicis personam requiro. Habuimus exempla plebis rebellis, et inquisitum liberare audentis. Quid consilii in arena? cedendum est tempori, BRUNNEM. *Pr. inq. Cap. 10. n. 3.* et differenda executio, donec cessaverit periculum, cum absque strepitu et ordinario processu nonnunquam illa demandetur. *Vid. CARPZ. Pr. rer. crim. Qu. 137. n. 13. et 14. in fin.*

§. X.

Epilepsia.

Cogitandum vero in hoc filo etiam de casu inquisiti procumbentis humi, epilepsia, vel alio deliquo mentis correpti. Obstet salutis æternæ cura, quo minus ejusmodi hominem e medio tollamus. *Vid. BERGER. EleEt. jur. crim. Qu. 2. pag. 219.* Sed tantum spatii largiamur, opus, ut mens possit redire, et compos rationis transeat ad cælites. Si paroxysmi plane non cessant, et unus alterque sequitur, tunc reducendus miser, cum haud raro pena decrescat, et v. c. loco rotæ, supplicium gladii sumatur. *BERGER. cit. loc. Cap. 3. p. 219. CARPZ. Pr. rer. crim. Qu. 18. n. ult. WERNHER. P. 3. obs. 123. P. 4. obs. 15.*

Si

Si furor supervenit, etiamsi pro affectatione tantum sit præsumptio, verbis *Amselianis* non subscribo: præstat furiosum, instar bovis cornupeta, quandoque mactare, quam reipublicæ nocere. Colligo contrarium ex scriptis virorum sat magni nominis, BRUNN. WERNH. CARPZ. et aliorum, qui id indubitanter adfirmant, quod, durante furore, nemini sit capitalis pœna irroganda. Interim tamen iudex statum miseri exploret. Vid. CARPZ. *Qu.* 145. n. 28. Nunquam enim, teste OLDEKOP, obs. 23. p. 159. iste morbus derepente, aut ex abrupto incedit, absque per aliquod tempus progressu, quod verissimum esse, tradit, non solum in his, qui alias nunquam insanierunt, quam in iis, qui per circuitus quosdam insaniant. Malitiis nil quidem indulgeo, attamen a recto tramite iudex ne aberret, sistat executionem, et ob id ipsum præsens sit. Conf. HOMMELII *diss. de Pœnis ob imbecillitatem mentis temperandis*, una cum multis aliis, quos largiter allegavit Fac. Iurid. Rostoch. ad casum Rostoch. nuperum. vid. *selecta Iurid. Rost. Fasc. 7. spec. 2.*

§. XI.

Sunt quoque, medios inter Christianos, testibus *D: Athei* actis, nonnunquam inquisiti irreligionarii, Athei, et ad ultimam vitæ stationem hypocritæ. Ponamus inquisitum penitentiam agere nolle, tunc quidem iudex criminalis præfractarium curæ sacerdotis studiose commendet, ut iacturam animi avertat. Quodsi tamen citra spem conversionis obsurdescat, non potest non iustitiæ divinæ relinqui, ne maneant delicta impunita. Vid. LVD. *Crim. Proc. p. 134. §. 14.* BRUNN. *Pr. inq. Cap. X. n. 16.* Mutabimus vero quæstionem, cogitantes, de inquisito, qui in monte calvariæ, vel patibuli scala ambit admitti ad confessionem, rogat absolutionem, et sacram synaxin. Varii sunt casus. Primus esto: quando plane perversus fuit, absque respectu ad religionem,

nem, alius, quando diversæ; a dominante in loco, religionis affecta noluit hanc amplecti, vel etiam quando judæus, similisve ad christianismum converti recusat. Qua emergens prius, non credo esse satis, si pastor in arena faciat officium, propter nimis arctum respiscendi et debite medirandi spatium. Præsertim cum haud raro accidat, ut miseri nec orationem dominicam, nec decalogum intelligant, sintque stupidi. Vid. OLDEKOP, *obs. crim. t. 5. §. 20.* LYNKER, *disp. de eo, quod justum est circa eanum sacram, Cap. V. §. 22.* Expediit ergo, ut iudex, perseveranti bona in illa mente, unum, vel ad preces ejus alterum diem serio pœnitendi, relinquat, eumque in finem executionem sistat, ejusque terminum prolonget. Qua casum medium non ignoro, ministrum ecclesiæ, v. c. in loco lutherano tentare posse, absque impetu, conversionem Pontificii vel Calviniani, quoniam, vi legum imperii, inter nos concedi debet confessionarius diversæ religionis christianæ, ne, ut recte scribit WILLENBERG, *de off. min. eccl. erga condemnat. C. I. §. 4.* conscientia impediatur: *add. ejusd. Disp. de impœn. ad mortem condemnato, et omnino ej. spec. Diss. de tempore, ad pœnitendum dando, condemnato ad mortem, quæ rec. est Lips. 1751.* Sit itaque in promptu minister, purioris religionis, cui in extremis cedat pontificius, vel alius, quando perimendus vult mori ut Lutheranus. Qua absolutionem vero, sacramenti dispensationem, ut et executionem, dubius hæreo, an in arena fieri queant; id satius esse putans, ut omnes hi actus per aliquod tempus differantur, primumque inquisitus dogmata recte perdiscat. Quod denique attinet ad Judæos, similesve, tam propter baptismi necessitatem, quam præparationis negotium, utique inhibendam esse executionem arbitror. Vnde etiam ob varia hæc emergentia judicis præsentiam desidero et auctoritatem.

§. XII.

Quid vero de casu, quando summus Princeps in *De principi-*
 extremis aggratiationem facit proclamandam? Ubi ipsi *pum ag-*
 judici hocce negotium per speciale rescriptum commis- *gratiatione.*
 sum, ante omnia attendatur, num, simul de certo tem-
 poris spatio aliquid præscriptum, quod utique servan-
 dum; aut nihil præterea expressum, & tunc curabit ju-
 dex, ne declarationem præcipitando, indignationem
 promereat; aut illam nimium differendo, plane in cul-
 pa sit, ut lethalis ictus carnificis, aut bombardæ ipsum
 declamantem præveniant. Quantopere aberraret iudex,
 si absens negotium tam arduum incautus alteri forte
 committeret, et tunc adversi quid accideret. Curet
 præterea, ut condemnatus, cui sæpenumero alia, arbi-
 traria nimirum, destinata manet pœna, tranquille re-
 ducatur, nec plebis fiat tumultus. Observabit item, ut
 misero, gravissimis perturbationibus debilitato, per
 medicamina, venæsectionem, &c. debite succurratur.
 Quid in hac subita & insperata catastrophe clericorum
 fit, discant ex præceptis prudentiæ pastoralis. Ichno-
 graphiam exhibet WILLENBERG *cit. loc. §. 21. Cap. 2.*
 verbis: *non existimamus ab eo illum confestum posse recedere, Clerico-*
quasi jam cesser officium, sed ipsi erit materia differendi, tum de rum offici-
indignitate delinquentis, tum etiam de gratia Principis. Admo- um.
nendus inquisitus de vita rectius instituenda, et cogitet, præ-
sita & eatenus expedita non fuisse sine utilitate generali et
speciali.

§. XIII.

Alius casus. En occurrit meretrix, quæ, album, *De Inter-*
 uti olim, muccinum in via emittens, conjugium cum *cessione*
 moribundo ambit. Legatur B. Dn. CARMONII *Diff. meretri-*
de intercessione feminarum pro capite damnatis. Quæritur, cis.
 num admittenda, ideoque suspendenda executio, vel
 minus?

minus? Pro affirmativa militare videntur verba *can. 20. X. de spons.:* Statuimus, ut omnibus iis, qui publicas meretrices de lupanari extraxerint, et in uxores duxerint, quod agunt, in remissionem peccatorum proficiat. Ast vero, absit ejusmodi textus applicatio. Novimus pœnarum mitigationes, maxime in favorem matrimonii contracti, de quibus late egit *B. Dn. Cancell. de KLEIN in spec. diff.* Nec minus constat, quatenus etiam pro matrimonio contrahendo, mortis pœna remitti queat, si v. c. puella vi stuprata stupranti, si rapta raptori nubere velit, *c. 5. X. de rapt.* In casu tamen jam memorato, argumenta pro remissione vel pœnæ mitigatione, licet ea Farinacius rationi & æquitati non esse contraria vocet, nil relevant; siue defumantur a favore matrimonii, siue ab opere charitatis, siue a pœna æquipollenti ex matrimonio cum meretrice; ne dicam, quod a foris nostris plane aliena sint, nec ulla attentione digna, cum & communia & provincialia jura ne punctum quidem de his referant. Consuetudines, si quæ tales in Gallia & Hispania supersunt, foedam supponentes lupanarium licentiam, ad irrationabiles jure meritoque recensentur. Quoniam vero Princeps in delictis, ex jure humano puniendis, etiam ob intercessionem femine gratiam largiri potest, *BR VNN. ad l. 27. C. ad leg. Jul. de adult.* sequitur inde necessitas præsentis judicis, in ultimo actu executionis criminalis, ut dato casu executionem suspendat. Vid. *CARPZ. pr. rer. crim. Qu. 149.* Es ist euch aber, auf den Fall eine ledige Dirne, &c. De jure Prutenico priori, *Lib. VI. Tit. II. art. 1. et II.* intercessio talis plane prohibita erat, in renovata vero §. 1. in fin. mutatio ita legitur: welche (aggratiationis nempe rescriptum vel contra) allemal von uns oder unserm Hofgericht einzuhohlen. De casu, si damnatus ducere nolit ambientem, Vid. *Disp. CARMON. C. 3. nec non Schnetneriana, De matrimonio cum damnato ad mortem contrahendo: it.*

DVNTEN *Cas. Consc. C. 18. Sect. 3. Qu. 13. it.*
SPEIDEL, et DOEPL. locis concernentibus.

§. XIV.

Non omne suspendium nec omnis gladii ictus *De infelici*
feliciter cedit. Ruit patibulum, rumpitur restis vel *executio-*
scala. Ferias fecit OLDEKOP. *obs. crim. Tit. V. obs. 9. n. 19.* *nis successu*
it. CARPZ. Pr. rer. crim. Qu. 88. n. 32. nec non CO-
CEII in Disp. spec. Ad hæc Duumviri illustres
Gryphici, *Dn. de BALTHASAR, et Dn. ab AEMINGA,*
diversis hoc thema tractarunt disputationibus. Prior
sub rubro: *de pœna capitalis executione perfecta non iteranda;*
alter ad inscriptionem: *de executione pœna capitalis inter-*
rupta, iteranda et consummanda. Uterque Dominorum
singulari studio et opere suam prosequutus est senten-
tiam, nec mihi sumo litis esse diribitorem. Interim
ramen, quoniam in dissensione homines id melius
statuere debeant, quod tutius, hac in discordia, sic iudex
habeat, ut non stricto inhæreat juri, sed æqui-
tatis ratione ductus, sique res, qua vitam perimendi,
adhuc est mediocriter integra, executionem sistat, et
Principi summo referat, cujus proinde gratiæ ulte-
riora relinquuntur. Quodsi autem iudex perspiciat,
vitam rei non posse servari, tunc curet, ut quam citis-
sime absolvatur extinctio; qualem etiam post tertium
icrum expeditam fuisse accepi. Prospiciat etiam ne
plebs invehat, lapidibus et glebis sæpenumero minitans,
quando carnifex suæ arti defuerit, prohibeatque sub
pœna corporis afflictiva, imo capitali, ne quis vim
inferat: *vid. art. 27. C. C. it. das Rostockische Stadt-*
Recht, de 1757. Tit. 18. Postea vero inquiratur de
infelici successu, et cum constet de negligentia, vel
culpa carnificis, arbitraria de illo pœna, etiam relega-
tionis temporariæ, sumatur. *CARPZOV. Pr. rer. crim.*
Qu. 137. n. 68.

§. XV.

§. XV.

De fortitione, bellica.

Pertinet huc quoque casus fortitionis pœnalis bellicæ, quoniam illa in loco supplicii fieri solet, et idcirco aut præfecti, aut officialis ad hoc delegati, (des die Execution commandivenden Officiers) personam requirunt. Dissertit de hoc argumento *Dn. Io. Frid. HARNVSBERGER in Disp. spec. Argent. 1684.* Non est hujus sphaeræ, multis huic immorari capiti. Laudatus author jam sistit in præfamine dissertationis legum militarium segetem. Tractatio exponit justitiam, causas, modos, fines et effectus. Instrumenta sunt schedulæ vel astraguli, et junioribus solet plerumque prærogativa concedi, neminique licet pro altero fortiri. Aggratiationis speciem esse, nullus dubito, cujusquidem ratione judicis attentione opus singulari, ut omnia fiant absque dolo et fraude. Possunt præterea in contententi varia problemata oboriri, arbitrum requiruntia, ut executio sit differenda. De Decumationibus Romanorum vid. *HOEFFERVS, in disp. de ritu decimat. vet. rom. et fortit. ad mortem.*

§. XIV.

*De inquisiti velu-
gantia.*

Argumentum, quod est in substrato, reperit memoriam inquisiti carnificis, qui ob necem servi sui capitis damnatus, in ultimis temeraria suscepit. De pœnitentia et devota meditatione monitus, omnia sprevit, subinde jactans, conatum executionis frustraneum esse futurum. Educitur ad locum supplicii, et ibi adveniens, obrutu aquilino defixus hæret in persona carnificis, ultima peracturi. Accidit in puncto, ut callida machinatione suas manus vinculis liberaret, et impetu subitaneo rueret in hunc, a quo mortem meruebat. Robore et viribus illum superans, post aliquem consistum, eum pedibus subjicit, et ereptum ipsi gladium omni nisu ex vagina extrahere allaborat.

Iudicium

Judicium criminale, cui jam ante temeraria ferocitas delinquentis satis tempestive innotuerat, et quod oppositionem violentam hominis suspicabatur, prudentissime jusserat, carnificem in speciem tantum se hominum oculis sistere, qui sub pallio gladium obsoletum et in extremitate vaginae clavis bene firmatum gestabat. Alterum vero carnificem cum ense aptissimo procul inter circulos, locum supplicii stipantes, itidem pallio cinctum, clam locarat. Cum ergo inquisitus in pectore sibi subjacentis staret, ac corpore inclinato omni conamine evaginationem gladii tentaret, alter carnifex haecenus latens, subito ex insidiis prorumpit, spectatores instantes clam nutu removeret, et victori succumbentis a tergo se appropinquans, uno, eoque felicissimo ictu caput ipsi detruncat. En novum emergens, quod evincit, necessariam esse in executione criminali judicis praesentiam

§. XVII.

Frequentissimae sunt in Anglia orationes et ad *De oratio.*
populum alloquutiones inquisitorum. Quæritur, num *ne inquisi-*
etiam his in terris ultimo supplicio afficiendo ejusmodi *ti ad ple-*
sermones sint indulgentæ? Et responderetur, quod non. *bem.*
Quodsi enim pro se defensorie loqueretur, extinctioni vicinus, facile hoc multitudinem irritaret ad misericordiam intempestivam, quæ in tanto irregulari confluxu periculosa posset emergentia habere, quibus in instanti impar judex foret: si vero contra se sermonicaretur, ecquid proficeret? turbaretur sane in ultima et merito pia meditatione. Proinde judex vel antecederet desuper rogatus, vel praesens, uti et eapropter par est, in executione criminali, neutiquam huic desiderio annuat, sed sua potius autoritate obstet.

C

§. XVIII.

§. XVIII.

*De sacer-
dotis ad
populum
sermone.*

Quod attinet ad ministrum ecclesiae, negare non possum, habere illum facultatem ceterum alloquendi, modo sibi caveat a propalandis singularibus contra leges ac magistratum. Cujus quidem erroris exemplum, nostri aevi, accepimus de pastore, qui, extincto fure laqueo, docuit, suspendii poenam juri divino adversari. Quod si ejusmodi indigna hodie sacerdos moliat, tunc iudex utique potest & debet, quibus par est mediis, illud impedire, aut tale quid suspiciens, tempestive cavere, aequè ac si ultima mortui facinorosi elogia declamaret, quod ad actus pertinet honoris, & pars est ceremoniarum honestae sepulturae. vid. WILDVOGEL *de eo quod instum est circa concionem funebrem, Cap. IV. §. 7.* Curabit iudex porro, ut sacerdos tam diu maneat in loco supplicii, usque dum condemnatus plene sit extinctus. CARPZ. *Qu. 137. n. 39.* Variant suppliciorum genera, quorum una species altera lentior procedit, ut in crurifragio a pedibus incipiente, vivicomburio et similibus. Unde non sufficit, ex taedio tristium adspiciendorum, ultimam perimendo impertiri benedictionem, & quasi jam cesser officium, abire. Ecce novum argumentum, ex quo de necessitate praesentiae iudicis constat.

§. XIX.

*De appellatione ad
tribunal
Christi.*

Tandem paucis differendum de extrema provocacione ad tribunal Christi, vel citacione ad vallem Iosaphat. Scripserunt de hoc themate uno plures ex professo. vid. CORTREJVS, cujus 1665. habita diss. 1730. quinta vice recusa, item GERHARDVS *Theol. Ten.* aliique, quorum circa hanc rem studium nemo ignorat. Adsunt relationes historicae, in quibus non ex desperatione, vel vindicta, sed ob acta minus recte instructa, vel affectus iudicis tumultuarii, haec talia contigerunt

gerunt, & revisio actorum facta saniora effecit, ira ut acerbe sint puniti iudices. Spreto hocce inquisitorum ultimo refugio, nonnunquam iudici inopinata acciderunt. Vacat unius exempli, ab laud. auth. in cit. diss. propositi, mentionem facere. Ira vero ille: *genibus in-nitebatur reus. En morior, inquit, injuste, teque iudicem voto hac hora ad tribunal Christi, ut respondeas, cur me innocentem condemnes; Vix autem miser ille manu carnificis obrunctus erat, & corruerat iudex exanimis.* Sic quidem olim ejusmodi provocationes factæ. Liceat inde argumentum deducere ad tempora nostra. Ex eventu non facile judicandum, arramen præfens sit iudex. Quid vero consilii in substrato? Authores ita: *Quod si acta sint a iudice satis discussa, & de factò ipso ac commissi delicti veritate plenissime constat, tunc non est, quod metuat iudex, aut reum diutius servet. Tantum abest, ut ejusmodi citatio vel nocere iudici possit, vel conscientiam eius gravare, ut certissimus potius esse possit, quod præmia potius administrata iustitia, quam pericula ipsum sint mansura. Si vero fluctuat iudex, seu contrarii probabilem metum persentiscit, non est condemnandus, sed quantum fieri potest, pena differenda, ut, de novo instituta actorum revisione, vel inquisiti innocentia appareat, & lata retractetur sententia, vel si contrarium evenerit, confirmetur: vid. COR-TRIVS, l. c. ii. GRANZ Defens. inq. Cap. V. m. II. Sect. 3. art. 16.* Ast vero a me impetrare non possum, ut unius personæ arbitrio & affectui arduam hanc rem relinquam, quæ plurimum animorum motus & suffragia requirit. *Vid. COTHM. Vol. I. Resp. 15. n. 233.* Ponamus inferiorem iudicem, id quod plerumque fit, executionis actum ordinare. Num fieri potest, ut de consilio supra scripto faciat, litterarum scepenumero expers, & album a nigro discernere ignorans? Ne dicam, quod hujusmodi prætoribus, per Nemesin causerum criminallium, discussio plane sit interdicta. *CARPZ P. 3. Qu. 116. n. 17.* Pone, alium iudicem, etiam versatissimum
in

in jure, & Dicasterii assessorem supplicio interesse, & de injuria sibi facta inquisitum conqueri; annon tunc temporis clamor moribundi, tot spectatorum copia, animum ejus turbatum impediret, quo minus de actis inquisitionalibus æqua lance cogitet? Appellatio ad tribunal Christi remedium est novæ defensionis, quod nemini, excepto casu cavillationis, abnegandum. *Vid. KAYSER pr. crim. pag. 775. BERGER El. crim. pag. 224.* Delicti veritas, ejusque plenissima probatio non obstat, quo minus, ex novis momentis, delinquens spem reformativæ concipere possit. Proinde etiam legibus criminalibus convenire hoc passu executionis dilationem, adfirmare liceat. Nam quotiescunque alia, præter innocentiae præsumptionem, æquitatis et justitiæ ratio executionis dilationem suadet, toties est differenda executio. *vid. AMSEL disp.* Nec non inter partes officii judicis recte refertur, quod severitatem legum cum temperamento quodam benignitatis subsequi debeat. Accedit, quod, in foro criminali, non de glande legenda, vel tritico legato, sed de sanguine agatur et hominis vita.

T A N T V M.

CONSULTISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO DOCTORANDO,
T A D D E L I, O

FAVSTA QVAEVIS APPRECATVR,

PRAESES.

Est mihi, *Vir Consultissime!* grata, amena atque opportuna occasio, Illustri nomini TADDELIANIO testandi meam mentem dedicissimam. Habuit aula Meckl. in Tuo Perillustri Dn. Avo, Regim. Meckl. Consiliario, *B. Jac. TADDELIO*, virum eminentissimum, vid. Restorale progr. funebre. Habet Patria PATRVOS, viros primicerios, quos designat dedicatio Tua, Fautores meos, omni observantia colendos. Habebar B. Dn. PARENTEM Ecclesiae Rostochiensis, Doctorem Theologum summe Reverendum et Verbi Divini Ministrum, ad aedes sacras, Petrinam, atque Catharinianam, longe facundissimum, religiosissimum, cujus, mei Fautoris, et Amici selectissimi, memoria nunquam mihi, absque intimo affectu, imo lacrymis, recurrit. Habuit et Academia nostra inclytos Taddelios Professores, ELIAM, Theol. Prof. hinc Amstelodamum vocatum et BERNHARDVM,

de quibus *vid.* das *Etwas*, von *Rost. Gel. Sachen*, juxta indicem. Habet Rostochium Dn. Fratrem, Marianum Ecclesiasten meritissimum. Videmus efflorescere sex Taddelios, Viros - Juvenes, Patruorum tuorum inelytorum, jam ante nominatorum, filios, ad magna natos. Gratulor mihi, quod eorum quatuor ad meos humanissimos referam Auditores. Gratulor mihi, quod et olim in nonnullos distorum aliquid meæ operæ conferre mihi fuerit datum. Tu, *Vir Præstantissime!* me pariter audivisti sedulus. Deventum fuit, absoluto cursu, ad examen et probasti Te Virum: Cogitasti de diss. inaug. et en! paginas præcedentes obrulisti, vere tuas. Liceat mihi, ante votum, ut aliqualem, hujus dissertationis mihi vindicare queam particulam, adjicere, etiam solius lusus, in seria tamen causa, teruncium. Agis de emergentibus in actu executionis criminalis, quæ sistunt eandem. Addo, quod plures nequitiae atque artificia malefana queant injicere remoras. Incidit falsus autor libri, qui inscribitur: *Reyncke Vos de Olde*. Evolvatur, liber ille impressus, qua rariorem editionem, heic Rostochii, by *Ludowich Diez*, im *Jare na Christi Geburt*, dusent, vyshundert, negen un veertich. *Vid.* *Etwas*, ex anno 1744. p. 117. f. ubi vita et fatis Autoris, heic Rostochii defuncti; et maxime *ALCKMARVS* ornatissime instruens at instructu. Evolvatur, qua passum intentum, *Lib. 1. Cap. 21. seq.* Astutissimus Reynke ad laqueum, propter innumeras nequitias, erat condemnatus. *Vid.* p. 78. a. ubi ascendit scalam, cum reste et comitantibus trahentibusque listoribus. Sed audi catastrophem, ex versiculis *capitis XII.*

Reyncke was im Angeste groth,
 He dachte, möcht ich in desser Noth
 Un recht nu in desser Stunde
 Binden enen nyen Bunde,
 Dat my de Köninck dat levent geve.

Per gi

Pergit et invenit spatium temporis, eine Galgen: Frist, per editionem penitentiae externae et formularis: recenset nequitias quasdam, a prima juventute committas et arriguntur omnium, ad misericordiam usque, aures. Gravatur autem passim et suum criminis primum socium, lupura Isegrim. Audiatur, per lineolas decerptas;

Darna kam ick by Isegrime — —
He schulede under einen Doem,
Un reckende sich, dat he were myn Ohm.
Do ick en hörde süs de Fründschop vertellen,
Alsbalde wörd wy alldar Gefellen.

He stalt dat grote und ick dat kleine,
Dat wy kregen, dat was gemeine.
Doch nich so gemeine, so et scholde,
Wente he delede ydt, so he wolde.
Nümmer kreck ick recht myn deel half.

Dat wy eine Offen este eine Ko
Wengen, ya denne quemen dartho,
Syn Wyff un mit er söven Kinder.

Ich kreck nowe den minsten Ribben.
Hadden se dat Fleisch all affgegnagen,
Darmit moeste ick my vordragen.

Sed ad rem:

Doch — — ick hadde des nen Noth,
Wente ick hebbe noch den Schatt so groth.

Reincke refert sua mendacia de insigni thesauro occultato et addit aliquid de conspiratione; Tribus: Suspenditur executio et vulpes, adeo splendide atque callide mentiendo causam suam agens, plane non suspenditur.

Lusi fatis: Legantur, si placet, ulteriora, ex libro ingenioso, per secula ad primarios relato. Est plenus antiquæ, Germanorum præsertim, Iurisprudentiæ, unde et expectat, utut frustra, dissertatio, sub tit. *Iurisprudentia Reinkevossiana*, ambientem responsum. Qui præterea casum, oclies, maxime ob revocationes, transmissum, legere cupit, evolvat *Selecta Iurid. Rost. fasc. 2. Spec. 9, et 10.* de intervenientibus, ob rationes reddendas, alibi. Creditores in genere, in frangenti, non erunt audiendi. Nolo consumere meis lineis plures paginas. Absolvo easdem gratulatione et voto. Illa et hoc *Te, Vir optime!* concernit. Gratulor egregia studia et voveo, velit divina gratia *Te*, in gloriam æterni Numinis, Patriæ et florentissimæ Familiæ decus et ornamentum propriamque commodum, ulterius promovere, quam solemnissime. Mihi cedit idem, quamdiu admirari aliquid, in hac vita, potero, in singulare gaudium et, si valeo, omnibi Tuus ero: Esto mutuo meus: Servet utrumque Deus. Dab. Rostochii, anno MDCCCLIX., die XXIV. Augusti.

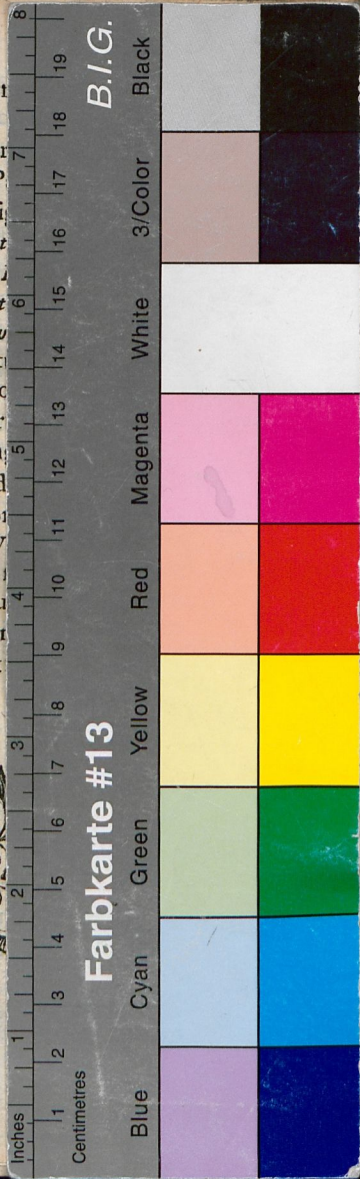

Rostock, Diss., 1759-76

X 228 42 89

13

Pa. 35. num. 8

Q. D. B. V.
DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS,
DE
NECESSARIA IVDICIS
AD VLTIMVM VSQVE
EXECVTIONIS CRIMINALIS
ACTVM PRAESENTIA

1759, 7.

1759

QVAM,
SVFFRAGANTE MAGNIFICO ICTORVM
ORDINE,
SVB PRAESIDIO,
DN. ERN. IO. FRIED. *Manzeln,*

SEREN. DVCIS REGN. MEGAP.
CONSILIARII CANC. ET CONSIST. GRAVISSIMI, ITEMQVE
PAND. PROF. P. O. FAMIGERATISSIMI, TOTIVS ACAD.
ET AMPL. FACVLT. IVRID. SEN. VENERANDI ET AD H. A.
DECANI SPECTABILISSIMI, STVDIORVM SVORVM
PROMOTORIS MAXIME COLENDI,

PRO LICENTIA
SVMMVM IN VTROQVE IVRE
GRADVM CAPESSENDI,
ANNO MDCCLIX. DIE XXX. AVGVST.

H. L. Q. C.
IN AVDITORIO CELEBERRIMAE AD VARNVM
ACADEMIAE,

PVBLCICE DEFENDET
IOH. FRIEDER. TADDEL,
ROSTOCHIENSIS.

ROSTOCHII,
LITTERIS ADLERIANIS,

